

NOVICE

LETO V. - št. 37

V KOČEVJU, DNE 10. SEPTEMBRA 1960

Cena 15 din

Večja politična kvaliteta ORGANIZACIJ SZDL

»Namen današnjega razgovora je,« je dejal tov. Hegler. »Dokorvoriti se o novih oblikah dela in o novih organizacijskih oblikah, ki naj bi jih Socialistična zveza pričela izvajati na terenu. O teh stvareh smo že govorili na spomladanski konferenci in sprejeli nekatere sklepe. Na konferenci smo že sprejeli novo teritorialno razdelitev osnovnih organizacij SZDL. Osnovne organizacije so se z razporedom v glavnem strinjale, vendar moramo za nekatere kraje (Briga, Kočevska Reka, Kočevje) stvari še dokončno urediti...«

O bistvu združevanja osnovnih organizacij SZDL v večje organizacije je govoril tudi predsednik Okrajnega odbora SZDL Boris Mikoš. »Organizacije Socialistične zveze morajo biti močne,« je dejal.

Kočevje, petek, 2. septembra. — Današnjega razgovora predsedstva Občinskega odbora SZDL Kočevje s predsedniki osnovnih organizacij Socialistične zveze se je med drugimi udeležil tudi predsednik Okrajnega odbora Socialistične zveze Ljubljana Boris Mikoš. Razgovor je vodil predsednik Obč. odbora SZDL Miro Hegler.

imela svojo organizacijo. Delo organizacij ni bilo vsklajeno, marsikdaj niti niso veliko delali. Vsi pa vemo, da ima vsak kraj svoje probleme, ki jih želi rešiti... V vsakem pogledu bo odslej, ko so številne organizacije skrčile za več kot polovico (na 25%), delo mnogo lažje in uspešnejše. Vsako organizacijo mora od časa do časa obiskati predsednik Obč. odbora Socialistične zveze, vendar je vprašanje, v koliko je do sedaj uspel pri tako velikem številu organizacij?

Močnejše krajevne organizacije omogočajo tudi boljše politično delo na terenu, prirejanje različnih predavanj itd. Za večje število poslušalcev bodo tudi lažje dobili predavatelja...

Izven mesta dela v organizaciji zelo malo mladih ljudi. Vse delo, to lahko trdimo, leži v pretežni večini na starejših članih. V večjih organizacijah pa bo lahko vsakdo našel dovolj prilik za delo. Tako nameravajo organizirati v saki organizaciji posamezne interesne sekcije (n. pr. zdravstvo). Na določen dan se lahko zberejo ljudje, ki jih zanima, n. pr. politika, in debatirajo.

»V bodoče,« je poudaril tov. Mikoš, »naj bo tudi manj masovnega sestanka. Na take sestanke je res prišlo veliko ljudi, ker pa se je govorilo o najrazličnejših stvareh, ki vseh niti zanimajo niso, so se večkrat dolgočasili. Odslej naj se ljudem tolmači v manjših skupinah stvari, ki jih zanimajo... V novih pogojih, ko bomo imeli večje organizacije, se nam ni treba več bati, da bo politično delo zastajalo. Prav tako je treba nuditi odbornikom širše obzornje in se boriti za večjo politično kvaliteto organizacij Socialistične zveze...«

Število organizacij mora biti tolikšno, da bo Obč. odbor SZDL z njimi lahko delal. Centri organizacij naj bodo v večjih krajih v manjših, bolj odročnih, pa podružnice.

Oktober bodo v občini letne konference krajevnih organizacij, kjer bodo izvoljeni tudi novi odbori. Na te konference se morajo odbori temeljito pripraviti, pripraviti pa se je treba tudi na občinsko konferenco. Za združene organizacije je treba takoj sestaviti tudi iniciativne odbore...

Predsedniki krajevnih organizacij so na tem sestanku tudi poročali o tem, kako napreduje v njihovih krajih združevanje. Marsikje so našli na probleme, n. pr. na pomanjkanje prostorov. Marsikje nimajo niti enega prostora, kjer bi se sestajali in so doslej uporabljali gostilne ali privatna stanovanja. Na

sestanku so tudi določili teritorialno razdelitev novih osnovnih organizacij Socialistične zveze. Centri osnovnih organizacij bodo odslej v naslednjih krajih: Banja loka, Bosiljva loka, Borovec, Cvišerji, Duga, Dolga vas, Fara, Kočevje, Kočevska Reka, Koprivnik, Kostel, Knežia loka, Laze pri Predgrađu, Morava, Mozelj, Polom, Papeži, Predgrad, Oslinica, Stačeri, Rudnik, Struge, Stari log, Stara cerkev in Vimoli.

(vec)

ZNAMENITI, UMETNIŠKO IZDELANI RIBNIŠKI SOPEK (Na drugi strani preberite reportažo o ribniških suhorobarjih in spominkarstvu!)

Nerešena naloga DS Rudnika

Delavski svet Rudnika Kočevje je kot uvod v razpravo o predlogu za spremembo pravilnika o kompleksnem nagrajevanju, ki bo na prihodnjem zasedanju, načel že vprašanje notranjih rezerv, ki se izražajo v disciplini in varnosti pri delu. Ker je znano, da se hitrost in moč izpopolnjevanja novih oblik nagrajevanja lahko mnogo bolje ugotavlja po rezultatih, ki jih prinaša praktična uporaba, je zavrnili mišljenje nekaterih ekonomskih enot, da je notranja organizacija izboljšana do popolnosti, da rezerv ni več, in da zato pač ni smotrno izpopolnjevanje že tako zapleten sistem.

DS je sprejel te trditve za nedržne in mnenje, da pri uvedbi organizacij ni kaj spreminjati, saj je že to, kar imamo, boljše kot drugod, ovrzel.

Ugotovil je, da ne le tehnične, temveč predvsem družbene rešitve predstavljajo poglavito vzmet napredka.

V organizaciji same proizvodnje, razen pospešene mehanizacije, res ni moč v naših razmerah mnogo spremeniti, mnogo pa je možno še napraviti na področju odnosov do

same gospodarske organizacije, odnosov članov kolektiva do gospodarske organizacije oziroma do kolektiva samega.

Pred vojno je lastnik TPD močno vzpodbujal predvsem delovodje in nadzornike, ki so bili njegova družbena opora. Zdal odloča o delitvi osebnih dohodkov in notranji disciplini ves kolektiv ekonomske enote. Družbena opora je torej sedaj ves kolektiv, vsak delavec posebej. To pa je izredno močan čimtelj napredka. Aktivnejši položaj in vloga neposrednega proizvajalca med proizvodnim procesom, pri delitvi dohodka in utrjevanju notranje discipline so bistvo in vzpodbuda vsega novega na Rudniku Kočevje.

V kratkem razdobju so narasli dohodki, hkrati pa so se izrazito povečali učinki kot posledice kritja osebnih dohodkov.

Vendar pa DS z dosežki ni zadovoljen. Na začetni seji je ugotovil, da naraščanje števila nepravilno izostalih od dela povzroča ne le moralno, temveč tudi občutno materialno škodo, za katero povzročitelji ne odgovarjajo. Preprosta računica je dokazala, da nas ob (Konec na 2. strani)

MIRO HEGLER

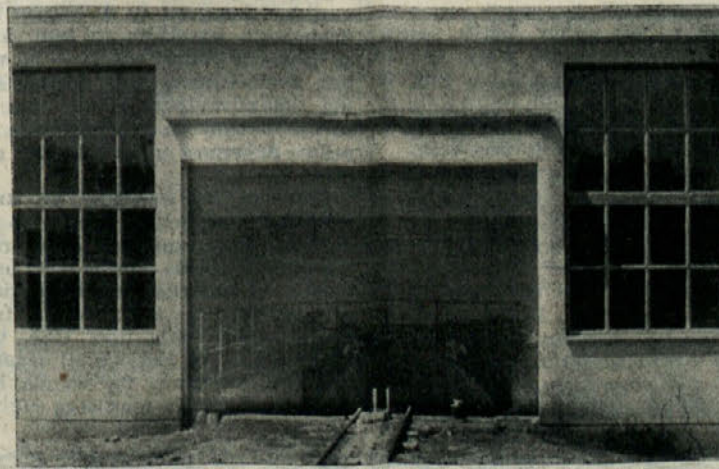
»Odbori organizacij pa naj bodo premljšeno sestavljeni, iz dobrega, sposobnega kadra, tako da bodo lahko vedno v pomoč krajevnim odborom. Ne razumem, zakaj so se v Dragarski dolini odločili za tri organizacije, ko pa imajo vsi ti kraji enotne probleme, ki jih bo mnogo lažje reševali, če bo delovala tam samo ena organizacija SZDL... V vseh nemestnih občinah se kažejo, težnje, da se organizira življenje krajevnih organizacij enotno, kar je tudi edino pravilno. Samo taka močna, enotna osnovna organizacija lahko rešuje vse probleme, samo taka organizacija lahko prevzame vlogo posredovalca želja ljudi na Občinskem ljudskem odboru!...«

Enotna politična organizacija nekoga zaokroženega predela mora biti dovolj močna, da zajame težnje vseh ljudi v tistem kraju, zna te težnje vskladiti in pravilno tolmačiti pred občinskimi vodstvi.

To nalogo pa bodo najlažje uspešno opravile večje osnovne organizacije SZDL. Doležle je bilo v kočevski občini 58 osnovnih organizacij. Skoraj vsaka večja vas je

Seja ObLO Kočevje

Kočevje, petek, 9. septembra. — Na današnji seji obeh zborov Občinskega ljudskega odbora Kočevje so odborniki najprej poslušali poročilo Sveta za šolstvo, nato pa sprejeli več važnih odlokov: odlok o določitvi organa, ki daje soglasje za uporabo sredstev iz sklada za hišna popravila v hišah na območju kočevske občine; odlok o določitvi stroškov za tekoče vzdrževanje stanovanj v občini; odlok o določitvi dela najemnine za poslovne prostore v stanovanjski hiši, ki je v družbenem upravljanju in se plačuje v občinski stanovanjski sklad za zidanje stanovanjskih hiš; odlok o občinski dokladi od dohodkov od stavb za leto 1960 itd. Razpravljali so tudi o potrditvi statuta stanovanske skupnosti Kočevje-mesto in Rudnik, o prenosu osnovnih sredstev podjetja »Klas« v likvidacijo na Kemično tovarno v izgradnji. Sprejeli so tudi sklep o zagotovitvi sredstev za Kemično tovarno. Na koncu seje so odborniki sprejeli še nekatere garancijske izjave in razrešili nekaj zadev SLP. O seji bomo obširneje poročali v prihodnji številki.

»Srečno!« je pozdrav rudarjev. Tako se pozdravljajo, kadar se srečajo, ta beseda jih spremlja v temnih rovih globoko pod zemljo. Na sliki: nov vpadnik na Rudniku v Kočevju (Foto Božič)

Tračnice dobijo z glavnih prog, ki jih tudi obnavljajo. Izmenjane tračnice, ki so nekoliko debelejšje od teh z naše proge in so še dobro ohranjene, v posebnih delavnicah renovirajo. V posebnih profilih jih zgladijo in opilijo ter zvarijo po dve ali več skupaj. Vožnja po dvajset ali štiridesetmetrskih tračnicah je neprimerno bolj udobna, saj neljubega tresenja in poskakovanja skoraj ni.

Renoviranje do Ortneka bi moralo biti opravljeno že po lanskem planu, vendar se je v remontni delavnici nekaj zataknilo, tako da niso mogli pravočasno dobaviti dovolj tračnic. Kakor vse kaže, pa tudi letošnji plan (isto do Ortneka) po vsej verjetnosti ne bo izpolnjen! To pa predvsem zaradi tega, ker so pričeli renovirati tračnice prekasno, manjka pa tudi delavcev. O teh stvareh bi bilo vsekakor dobro nekoliko razmisliti in ugotoviti, kdo je kriv, da se predvideni plan, za katerega so že zagotovljena sredstva, pravočasno ne izpolni!

Naj na koncu dodamo še to, da bi bilo dobro, če bi se po remontu kočevske proge zopet uvedli motorni vlaki. Pred leti je na tej relaciji že vozil motorni vlak, vendar so ga ukinili. Motorni vlaki so uvedeni že na mnogih progah, kar je za potniški promet zelo koristno, saj se čas potovanja občutno skrajša... (vec)

Rekonstrukcija

O rekonstrukciji in izboljšanju železniške proge od Ljubljane do Kočevja smo nekajkrat že pisali. Kočevsko progo urejajo že več let, rekonstruiranje pa se sedaj počasi približuje že Ortneku.

Mislím, da ni treba še posebej poudarjati velikega pomena rekonstrukcije naše železnice. Proga je bila zgrajena pred več kot 60 leti, okrog leta 1897. V toliko letih je jasno, da so se tračnice močno obrabile, pa tudi nasip ni več tako trden. Zaradi tega je bil promet zelo počasen (mislim da ni nikogar, ki bi se nad polževo vožnjo »kočevjarja« ne razburjal!), pa tudi dokončne kapacitete proge ni bilo mogoče izkoristiti.

Namen rekonstrukcije kočevske proge je v glavnem v utrditvi nasipa in izmenjavi tračnic. Nasip bodo usposobili za večji osni pritisk. Sedanji osni pritisk je 14,5 tone, povečali pa ga bodo na 16 ton. Vagoni so sedaj že obnovljeni, tako da bi lahko na njih nalagali 24 ali celo 29 ton tovora. To bo vsekakor zelo velikega pomena za naše gospodarstvo, saj bo proga bolj racionalno izkoriščena, s tem, da bodo na vagonih lahko nalagali večje tovore, pa se bo tudi prevoz pocenil...

Izmenjali bodo tudi vse tračnice. Sedanje so stare že nad 60 let in so že močno izrabljene. Dolge so po sedem metrov (kar so vsi potniki dobro občutili ob neprijetnih sunkih), te, ki so jih izmenjali do Dvorske vasi, pa so že dolge od 20—40 metrov.

kočevske proge

Kdo ga ne pozna, Ribničana Urbana?! S krošnjo, naloženo visoko nad glavo, z retami, rešetki, škafi, žlicami in drugim »šjantom«... Vsega nasmejanega, vedno vedrega, veselega obraza, vedno, v sreči in nesreči, pripravljenega na šalo. Kdo ga ne pozna, Urbana, s prekanjenim, prešernim smehom, dobrodušnega človeka, prebrisanega trgovca, ki se nikomur ne pusti preliščiti, a marsikoga ukani, samo da proda svojo »suho

turistov, predvsem pa ga radi obiskujejo naši izseljenci, ko so doma na obisku. Vsak, še tako droben izdelek jim je drag spomin na rodni kraj, tujim turistom pa miniaturne prikaz življenja ribniških ljudi skozi stoletja... »Strugarska dela«, je pripovedoval tov, Matoh, »opravijo v okoliških vaseh, precej tujci v Sodražici,

pisarno in prodajalno, vendar jim je ta prostor že daljša pretesen. Zaenkrat nameravajo združiti prodajalnico s sosednjo trafiko, pozneje pa, ko bo zgrajeno novo pošto poslopje, bi preuredili staro pošto. Tedaj bi uredili tudi skladišče, kjer bi imeli vedno na zalogi vse izdelke suhe robe... Vsekakor lep uspeh! Bali smo se

Nerešena naloga DS Rudnika

(Nadaljevanje s 1. strani)

popovprečni dnevnih storitvi: 1,18 tone, 816 neopravičenih izostankov v I. polletju, zaradi tega izgubljenih 963 tonah s povprečno prodajno ceno premoaga 3.962 din/t, stanejo neopravičen izostanki: 3.815.406 din ali ena sama neopravičena dnina 4.675 din.

Ta ugotovitev je porazna zlasti še zato, ker število neopravičenih dnin v primerjav: s preteklimi leti nenehno narašča, vzporedno pa tudi povzročena škoda.

Ker je znano, da se boj za oblikovanje in delitev osebnih dohodkov biže čedalje bolj na ekonomskem področju in da potreba po samo patetičnem prepričevanju o prednosti novih oblik delitve izgina vzporedno s tem, kako podjetja in njihovi delovni kolektivi spoznavajo, da delitve po kompleksnem učinku zares prinaša bogate sadove, bo praksa sama tudi najboljši agitator kako ne smemo delati.

Razumljivo je, da bo DS Rudnika z ustreznimi merami, predvsem izobraževanjem in vzgojnimi ukrepi,

moral odločno zavreti ta negativni pojav, da je potrebno politične organizacije nujno angažirati za sistematsko delo s tistim delavstvom, ki prihajajoče iz kmečkega zaledja s polproletarsko miselnostjo še ni v celoti oblikovano v industrijskega delavca.

Predlog za spremembo pravilnika o kompleksnem nagrajevanju bo po sklepu DS potrebno v skladu s težnjo, da se utrdi disciplina in v zvezi z njo proizvodnja, učinki in osebni dohodki, še izpopolniti z določilom, ki bo odredel pravice prejemanja osebnih dohodkov po kompleksnem nagrajevanju vsem tistim delavcem, ki v obračunskem mesecu neopravičeno izostanejo enkrat ali večkrat. Seveda bo delavec ne glede na to določilo prejemal osebni dohodek po merilih akordnega izračuna in tarifne postavke.

Tudi varnost pri delu je DS na tej seji posvetil vso potrebno pozornost, zavedajoč se, da je borba proti nesrečam voditi v samem podjetju, na fronti, kjer se nesreče dogajajo, ne pa v ozadju. Zal, pri nekaterih posameznikih prevladuje še ozko mnenje, češ da varnostni ukrepi zavirajo proizvodnjo. Takšni predelavci in vodje oddelkov s delavci sploh ne govorijo o varnosti pri delu, ali pa jo obravnavajo kot nujno zlo.

Tako je DS med drugim ugotovil, da kljub vsem naporom in izdanimi sredstvi učinki še niso zadovoljivi in škoda zaradi nezdovodno pomembna. Samo zaradi visokega odstotka izostalih, kot posledica nezdovodnosti, je kolektivni moral za razdobje november 1959 — april 1960 plačati 3 odstotke dodatnega prispevka, ki znaša 3.177.380 din, čeprav je izdatke za osebno, tehnično in higiensko zaščito znašal za razdobje januar — junij preko 4 milijone dinarjev.

Skrb za delovnega človeka pri delu še ni našla odziva pri tistih organih in podjetju, ki so tudi za proizvodnjo najvažnejši. To so delovodje, mojstri in nadzorniki, ki zavzemajo edinstveno strateško pozicijo v podjetju. Kot neposredni starešine delavcev imajo potrebne avtoritete in kot taki tudi ustrezno strokovno znanje, da pri poučevanju pravilnega dela svojim delavcem pokažejo tudi kako naj delo varno opravljajo.

Zavedati se moramo, da bomo bitko za varnost pri delu dobili samo z aktivnim sodelovanjem nadzornikov in mojstrov, ker so samo oni vse delovni čas v stalnem osebnem stiku s svojimi delavci in imajo priložnost, da vsakega individualno vzgajajo s poukom in vzgledno delo in vzgojo na področju varnostne vzgoje naj poteka po sklepu DS stalno, ne kampanjsko, kot je pri nas včasih navada, vendar pa naj upoštevajo vse objektivne potrebe proizvodnje, od katere je odvisen kolektiv, vse ostale dejavnosti družbe in njen obstoj.

Z rastočo zavestjo neposrednih proizvajalcev, ko bo v njih popolnoma izumrl podedovani občutek delodajalstva in delojemalstva, ki se ga nekateri še sedaj ne morejo prav otresti, bo počasi izginal včasih še občuten antagonizem med delavcem in mojstrom, kar ima svoje psihološke korenine — kakor rečeno — v izumrlem družbenem redu. Takrat bodo tudi uspehi pri zniževanju neopravičeno izostalih in varnosti pri delu boljši in vidnejši.

Iz tega sledi, da je nadaljnja gospodarsko politična izobrazba neposrednih proizvajalcev tudi v teh dveh primerih prvenstvenega pomena.

»Sm Ribničan Urban«

robo«. Pa tega mu nihče ne zameri! Vsak se rad z njim pošali, se pogovori, kajti vsi, ki ga poznajo, vedo, da ima bister um; v svojih večnih potovanjih po svetu, doma in na tujem, pa je tudi marsikaj izkusil, se naučil tega in onega, videl mnoge zanimive reči.

To je Ribničan Urban, »po cajlm svajt' znan...« S svojo krošnjo je prehodil vso Jugoslavijo, skoraj vso Evropo. Povsod je tregoval, si služil vsakdanji kruh in se zopet vračal domov... Ribničan Urban...

izdelke pa okrasijo večinoma dijak-srednjih šol in študentje iz Ribniške doline. Ljudje, ki se s tem ukvarjajo, imajo izredno razvit smisel za to delo... Upam, da se bo to delo še poživilo. Tako nameravamo v prihodnji zimi organizirati poseben tečaj. Vsi, ki imajo za to delo veselje, se bodo naučili vžigavanja, barvanja, ločenja in intarzije (lepljenja različnih vrst lesa v različne figure). Pravi umetnik za to delo je študent Štefanec Stare iz Hrovače...«

Društvo se je v začetku borilo za manjši prostor za informacijsko

že, da bodo umetniške izdelke iz lesa izpodirili izdelki iz plastičnih mas in neokusen kič, s čimer bi tudi izumrla lepa tradicija v Ribniški dolini. Vendar si je ribniški človek tudi znal pomagati! Še vedno ni pozabljena vesela pesem o svetovno znanem Urbanu, še vedno izdelujejo ljudje v okoliških vaseh v tihih zrninskih večerih čudovite umetnine in upodabljajo v les svoje hrepenenje in želje, vdihujejo mrtvemu lesu življenje... Še vedno živi, se šali in smeje — Ribničan Urban!... Franc Grivec

S POSVETOVANJA PREDSEDNIKOV IN TAJNIKOV SZDL V RIBNICI

SZDL v novih pogojih dela

2. septembra je bilo v Ribnici posvetovanje predsednikov in tajnikov organizacij Socialistične zveze. Posvetovanja so se udeležili tudi član Okrajnega odbora SZDL Janez Zemljarič, sekretar Obč. komiteja ZKS Ivan Fajdiga in predsednik ObLO Stane Goršič.

Posvetovanje je otvoril in vodil predsednik Obč. odbora SZDL France Debeljak. Uvodoma je pojasnil namen posvetovanja, ki je zelo pomembno spricho nalog, ki stoje pred organizacijami Socialistične zveze.

Tovariš Debeljak je nadalje govoril o namenu in pomenu reorganizacije odborov SZDL. Manjše organizacije niso bile kos svojim nalogam, ker je bil kadrovski sestav šibek. Razdrobljenost organizacij SZDL je onemogočila tesnejše stike z Občinskimi odborom SZDL. Odbori in organizacije so se tudi zapirale v ozke meje lokalizma in se vse premalo zanimalo za probleme in življenje svoje okolice in občine na sploh.

V ribniški občini bo po reorganizaciji namesto dosedanjih 34 osnovnih organizacij SZDL samo 14 krajevnih organizacij oziroma odborov SZDL. Prav toliko bo tudi krajevnih odborov, o čemer je ObLO že sklepal. Nove krajevne organizacije SZDL in krajevni odbori bodo zaokrožene gospodarske in politične enote, v katerih bo prišla veliko bolj do izraza monolitnost prebivalstva, kakor tudi prizadevanje za reševanje problemov, ki so vsem skupni na določenem področju.

V močnejših krajevnih organizacijah bo omogočen boljši sestav vodstva organizacije, s tem pa tudi aktivnejše politično delo. Ena izmed zelo pomembnih oblik dela pri krajevni organizaciji so sekcije, ki bodo imele široko torišče dela.

V drugi polovici meseca oktobra bodo imele v ribniški občini organizacije SZDL letne konference. Na teh konferencah bodo izbrali nova vodstva organizacij. V kratkem bodo pripravili vse potrebno za izvedbo konferenc. Inicijativnim odborom naj dosedajni odbori osnovnih organizacij nudijo vso pomoč pri njihovem delu, tako da bodo pri letošnih konferencah lepo uspeli. Prav

zato naj imajo odbori čim prej seje in naj se podrobno pogovore o pripravah in izvedbi konferenc.

V drugem delu posvetovanja so bili udeleženci seznanjeni z novimi oblikami in nalogami Socialistične zveze, kakor jih narekuje V. kongres SZDLJ. Dosedanji način dela je bil precej tog. Nove krajevne organizacije bodo tesno sodelovale s krajevnimi odbori, ki predstavljajo nekak podaljšek ljudskega odbora. Skupno z njim bodo reševale vso

pestro problematiko življenja na določenem predelu.

Omenili smo že, da bodo pri krajevnih odborih SZDL delovale sekcije. Le-te se bodo ukvarjale z vrsto vprašanj, tako n. pr. s komunalnimi problemi (poti, vodovod itd.). De.o sekcij bo začasno. Vsaka bo delovala toliko časa, dokler problem ne bo rešen.

Nove oblike dela bodo prinesle veliko več živahnosti v organizacije, zato pa tudi lahko pričakujemo boljše in večje rezultate na vseh področjih gospodarske in politične dejavnosti.

Na oktobrskih letnih konferencah, kjer naj bo monolitnost članstva prikazana v veliki udeležbi, naj bodo na dnevnem redu poleg lokalne problematike tudi vprašanja občinskega merila. Obravnavajo naj letni in petletni občinski plani. Člani naj se seznanijo tudi z materialom V. kongresa SZDLJ.

Besede tovariša Zemljariča

Član Okrajnega odbora SZDL Ljubljana Janez Zemljarič je uvodoma dejal, da ima SZDL po V. kongresu veliko večje in širše naloge. Govoril je tudi o vlogi občinskih in krajevnih organizacij Socialistične zveze. Osnovno jedro SZDL so krajevne organizacije, ki se formirajo v krajih, kjer delujejo stanovanjske skupnosti (v mestih in industrijskih naseljih), in tam, kjer so krajevni ljudski odbori — po vaseh. Socialistična zveza postaja sama del upravljanja ljudi, zato je njena naloga, da povezuje vso to pestro dejavnost v kompleksno celoto.

Osnovno, kar moramo pri krajevnih organizacijah doseči je to, da se ne bodo zapirale v ozek krog. Obravnavati bodo morale širše probleme, ki zadevajo celotno občino. Spremeniti se bodo morali tudi načini sodelovanja med Obč. odborom SZDL in krajevnimi organizacijami. Povezava bo morala biti bolj tesna. Spricho manjšega števila

organizacij bo tako sodelovanje lahko sedaj veliko uspešnejše.

Tovariš Zemljarič je obširno govoril in konkretno ponazoril delo sekcij pri krajevnih odborih. Opozoril je, da sekcije nimajo namen, niti ne morejo biti odseki pri odbori SZDL, temveč so le oblike dela Socialistične zveze.

Obrazložil je tudi delo podružnic krajevnih odborov Socialistične zveze. Po statutu SZDLJ je mogoče ustanovljati tudi podružnice krajevnih organizacij. Te naj bi ustanovljali tam, kjer bo organizacija teritorialno velika z velikim številom članov. Podružnice bodo opravljale samo organizacijsko-tehnične naloge (pobiranje članarine, evidenca članstva in podobno). Govoril je tudi o pomanjkanju prostorov za organizacije SZDL. Brez urejenih prostorov je delo organizacij zelo oteženo, zato je prostor tudi zelo važen pogoj, da bo delo krajevnih organizacij Socialistične zveze steklo in doseglo uspehe. —zem

Izdelovalec suhe robe doma

različnih trgovinah in letoviških krajih kot »pravo ljudsko umetnost in spominkarstvo«, so spominkarstvo pri Upravi za patente Zveznega izvršnega sveta zaščitili. Imajo tudi svoj znak.

Na tem mestu moram vsekakor omeniti prodajalno Turističnega društva, ki so jo uredili v mali sobici poleg trafike v centru Ribnice. V prodajalni se lahko vedno dobi potrebne turistične informacije, razen tega pa vsak turist lahko kupi prijeten, umetniško izdelan spominek iz lesa.

Upravni odbor Turistično-olepševalnega društva Ribnica je sklenil, da se te umetniške izdelke prodaja zaenkrat le v Ribnici, s čimer bi močno pospešili turizem. Kasneje bi ribniške spominke prodajali po vseh večjih turističnih mestih, posebno še zato, ker vsi veno, da v letoviških krajih prodajajo vsakovrsten kič, ki je na oko res lep, vendar nima nikakršne umetniške vrednosti. Ribniški spominki pa so priznani kot domače umetniško izdelano blago...

Lokal, kjer prodajajo spominke, so odorli pred dobrim letom. Da se je ribniško spominkarstvo res že močno uveljavilo, dokazuje samo to, da so letos imeli že blizu četrt milijona dinarjev prometa! Lokal je obiskalo precej domačih in tujih

VREME
V dneh od 12. do 16. septembra bo vreme nekoliko nestalno, nekajkrat pa bodo tudi kratkotrajne padavine. V ostalem bo sončno vreme.

Križem po Evropi

ANDREJ ARKO:

3

Zanimivost cerkvenega stolpa je v tem, da je ločen od cerkve v desnem kotu prostranega trga in v tem, da je orjaških dimenzij in izredne višine. Za 100 ar se povzpne na vrh, od koder je prekrasen razgled na Benetke in širno morje z otokom »St. Giorgio Maggiore«, z lepo starinsko cerkvijo in samostanom in znamenitim otokom Lido, ki je nekaj naravnih valobranov za Benetke. Na otoku Lido se zbira vsi mondeni svet Benetk in turistov. Tu so kopališča s plažami, športni parki, bari in ostala nočna zabavišča in ogromno letališče za osebni promet. Na samem zvoniku ti vodič točno pojasni koliko nesrečnih zaljubljenecv je že skočilo iz tega stolpa. Raztočmači ti celo razpredelnico samomorilcev iz raznih nagibov. Seveda tudi to je vodičev »dodatek« za one, ki nad samimi oblikami zidov in palač nimajo pravega navdušenja in razumevanja ter nestrno čakajo ogled trgovin.

čas, da so mnogi umetniki izgotovili to mojstrovino in sedež dožev, vrh oblastnikov nekdanje republike. Veliko je bilo uporabljenega marmorja za nepregledne stebriščne kolone in pritličju in prvem nadstropju. Pod temi kolonami so danes nešteti »štanti« za prodajo spominkov iz Benetk. Na teh štantih dobiš spominke po želji brez kakih predhodkov. Od ogrlice, denarnic, mašnih knjig in patronštrov do slik golih žensk in nabožnih podob, igralskih kart itd. Za vse velja samo en motto — denar.

Več nam v tem kratkem času ni bilo možno ogledati. Na kolodvor smo se vračali po kopnem skozi labirin ozkih ulic in po mostovih stranskih kanalov in preko velikih mostov. Spotoma smo si ogledovali lepe trgovine, polne znamenitih benetskih čipk in kristalne steklenine ter lestencev, kakor tudi zapeljive trgovine z zlatino in dragulji. V ostalem so trgovine z večjo izbiro, zato pa vse kdajno dražje kot pri nas posebno, če še upoštevamo, da si zamenjal 100 dinarjev za 80 lir. Ne izplača se kupovati, razen morda takih stvari, ki jih pri nas ni ali pa za spomin. Turisti so že palogama na to prišli, kljub že sedaj močni propagandi, kako je

zunaj vse poceni. Zbrali smo se zopet na kolodvoru in bili smo na vrsti za nadaljno potovanje proti Rimu.

Odpotovali smo ob 22,34 uri. Lepo smo se porazvrstili v spalne vozove in že smo krenili na dolgo pot, kajti prihod v Rim je bil predviden ob 7,23 uri, t. j. približno 9 ur sicer prijazne vožnje, ker

Trg Venezia v Rimu

smo je dobršen del prespali. Odpeljali smo se v smeri Padova-Ferara-Bologna in dalje preko Firenze do Rima.

Brez zamude smo prišli na rimski glavni kolodvor Termini. Ime ima po starem riskem kopališču,

čigar razvaline se nahajajo še sedaj tik tirov pri kretniškem delu kolodvora. Tudi ta kolodvor je grajen tako, da pridejo vsi tiri osebnega prometa pravokotno na glavno pročelje same stavbe kolodvora. Na ta način ima vsak tir svoj pokriti peron. S tako razporejenimi tiri so potniki enega vlaka popolnoma neovirani od potnikov ostalih vlakov. Tako lahko pride ali odide več vlakov hkrati. Kolodvor je nov in predstavlja pravo mojstrovino sodobne arhitekture, kar velja posebno za preke 150 m široko pročelje glavne upravne stavbe vitkih in razsežnih linij. V sami stavbi so prostrane avle s prodajnimi pultji za vozovnice, trgovine, restavracije, menjalnice in vse kar spada k tako velikem kolodvoru. Tudi sami tiri-peroni so lepo urejeni in pokriti, vsa stebrišča pa so obložena z blesketajočim črnim marmorjem. Z avtobusom smo se odpeljali do hotela, kjer smo se udobno namestili in uredili, kajti že ob 9. uri je bila napovedana krožna informativna vožnja z avtobusom po mestu. V Rimu smo namreč ostali tri dni. Tako smo naredili prvi dan skupinske ogledne »varstvo« vodiča, ostale dneve smo pa porabili že samostojno za ogled po želji, kar je pač koga zanimalo.

Krožno vožnjo smo pričeli iz trga Esedra, blizu kolodvora, s prekrasnim vodometom velikih razmer s kristalno čisto vodo, ki jo stupine marmornatik kipov brizgajo v velikih količinah pod takim pritiskom, da dosežejo posamezni curki nenavadne višine. Takoj ko smo z avtobusom krenili, nas je vsrkal vrtnice prometa. V široki jekleni reki sme se pomikalj po rimskih ulicah in trgih se zopet ustavljali, kakor je pač zahteval strogi cestni red. Na ulici je namreč na stotine avtomobilov.

(Se nadaljuje)

Na platnu dobrepolskega kina

Jesen je tu in z jesenskimi dnevi se prične tudi nova sezona v naših kinematografih. Kino Dobrepolje bo začel novo sezono z ameriškim barvnim filmom »KOMU ZVONI«. Dolgo časa smo morali čakati na odkup tega filma. Ameriška filmska družba, ki ta filma prodaja, je imela s špansko vlado dogovor, po katerem ni smela prodajati filma deželam, ki niso ravnno »naklonjene« Francovemu režimu. Dogovor je potekel in sedaj imamo tudi pri nas priliko gledati veliko filmsko mojstrovino.

Film je posnet po istoimenskem in svetovno znanemu romanu Ernesta Hemingwaya, opisuje pa nam burne dni španske državljanske vojne, pripoveduje o čudoviti ljubezni med mladim španskim dekletom Marijo in univerzitetnim profesorjem Robertom, ki se bori na strani španskih revolucionarjev. Film je sicer obšel politično stran bisateljavega romana, torej obšel politično ozadje španske državljanske vojne. Zato nasilju v filmu manjka vzrokov. To pa je tudi edina pomanjkljivost filma, ki pa jo je producent zagrešil iz posebnih razlogov. Razen te politične zmede je film veren prikaz romana. Tudi igra glavnih igralcev je močno pripomožila k izrednemu uspehu in lepoti filma. Gary Cooper kot Robert Jordan je postal tako prepričljivo vlogo ameriškega univerzitetnega profesorja v razdejanj Spornosti kot še nikdar doslej. Ingrid Bergman v vlogi Marije je zaigrala ljubko špansko deklet z rahlim nadihom poetične ljubečnosti in tihosti realnosti... Skratka, lahko trdimo, da filma s tako vsebino, tako igro in tako čisto ljubeznijo še nismo gledali v našem kinu. Zato pa bo vsem tistim, ki si bodo film ogledali, ostal še dolgo v spominu kot sveta točka pred vsemi drugimi filmi... Film »KOMU ZVONI« je izreden ljubezenski film, poln dogodkov. Pripominjamo še to, da je povsod, kjer so ga predvajali, dosegel rekordno število obiskovalcev, in uamoda, da bo tak rekord nastavljal tudi v Dobrepolju, saj imamo lepo število ljubiteljev filma... Med ostalimi filmi bomo v me-

secu septembru predvajali tudi naslednje: Jugoslovanski vojni film »RAFAL V NEBO«. Zgodba se odvija takoj po končani vojni in je dokaj prepričljiva, saj smo imeli takih prizorov na vseh koncih domovine v tistih časih dovolj. Glavni vlozi igra ta popularni Bert Soljar in Dara Čenič.

Jugoslovansko - francoska - italijanska koprodukcija »PAZI SE, LA TOUR« je avanturistični film, poln napetih trenutkov in dvobojev. Pravilnejši naslov bi po našem mnenju lahko bil »Aventure La Toura«. Samo obdobje filma nas popelje v čas vladanja Marije Terezije, torej v čas spletke in intrige na dvorih. Pripominjamo, da umetniške kvalitete film ni dosegel, pač pa je ostal na nivoju barvnega spektakla. Gledalec dve uri gleda drzne avanture glavnega junaka. Film je posnet v panoramski projekciji in barvah. Glavne vloze tolmačijo francoski igralec Jean Marais, Nadja Tiler in italijanska igralca Eleonora Rosi-Drago.

Nemški film »LISI« obravnava primer pojava nacizma v Nemčiji, torej čas Hitlerjeve vladavine in nastanek njegovih elitnih SA čet. Prikazuje tudi borbo delavstva proti nacizmu. Film s tovrstno vsebino pri nas še nismo imeli na programu.

Ameriški barvni film »MI NI-SMO ANGELI« prikazuje pogreb treh kaznjencev iz zaporov na Hudičevih otokih. Film je vsebinsko dober, saj nam prikazuje ljudi iz kaznilnice, ljudi s pokvarjeno preteklostjo in ljudi, ki se s pobegom iz kaznilnice vrnejo med svobodne ljudi. V skupnem življenju s temi ljudmi spoznajo, da so ti svobodni ljudje bolj pokvarjeni kot oni sami in se razočarano vrnejo v kaznilnico.

Zadnji film, ki ga bomo predvajali v mesecu septembru, bo italijanski film »KRONIKA REVNIH LJUBIMCEV«. To je zgodba o preprostih ljudeh, ki so se zaradi svoje napredne usmerjenosti ob nastopu fašizma morali boriti za svoja življenja in le skrivaj in v strahu čakati, kaj bo prinesel jutrišnji dan. In na koncu še nekaj. V Dobre-

polju je mnogo ljubiteljev filma. Da bi svoj program čim bolj približali našim obiskovalcem, se obračamo na vas s prošnjo, da nam pošljete svojega želje glede sestava programa filmov, razna vprašanja s področja filma, kakor tudi pomanjkljivosti pri predvajanju filmov. Dostavljajte pisмено na naslov: Uprava kina Dobrepolje. Na najbolj aktualna vprašanja bomo poskušali odgovoriti v naši rubriki.

až

MLADINA NA POVRŠJU!

Pod tem naslovom je prinesel časopis »Delo« kratko poročilo po mladinskem atletskem prvenstvu LRS v Celju, v katerem je bilo izrecno poudarjeno:

»Ker smo vajeni kar naprej govoriti in pisati le o »velikih« klubih, moramo tokrat dodati razveseljivo pripombo, da se mladinska atletika uspešno uveljavlja tudi drugod v industrijskih centrih kot v

Z A S M E H

Profesor Zmeda sedi na vrhu, ko priteče prestrašena služkinja: »Gospod Zmeda, vlomilec!« — »Kje pa je?« — »Vpraša profesor.« — »V knjižnici.« — »Kaj pa bere?«

»Ali ste bili res na Grenlandiji?« — »Da, Trgoval sem z Eskimi.« — »O, ali res? Koliko pa ste jih prodali?«

»In tole, ženka, ob čemer sem si zlomil kočnik, naj bi po tvojem bil prima telečji zrezek?«

Trbovljah, Kranju, Jesenicah in Kočevju, saj smo prav iz teh mest srečali mlade ljudi na vidnih mestih na zadnjem tekovanju. To pa bi bila tudi nedvomno najbolj razveseljiva ugotovitev zadnjega prvenstva.

Tudi mi se pridružujemo tej ugotovitvi, iz katere se vidi, da delo TVD Partizana Kočevje klub »počitnice« ni mirovalo kot bi se to komu vendar le zdelo, to pa zaradi tega, ker nismo o vsakem uspehu poročali sproti, temveč smo čakali na skupno oceno v republiškem merilu. Ze okrajne atletske tekme so pokazale, da se atletika v Kočevju zopet dviga, za kar je treba veliko predhodnega truda vodnikov in tekmovalcev samih.

močni konkurenci pretokli začetnici Fink Milena in Jerman Milenka in polfinale v teku na 60 m; seveda doseženi časi 9,0 in 9,4 sek. niso zadostovali za finale. Isti dan so tekmovali tudi v Ljubljani mlajši mladinci. Ker nima-mo še točne razvrstitve po mestih, navajamo samo dosežene rezultate, ki so posameznike prav gotovo vvrstili med najboljše. Meljo Janez je vrgel kroglo 13,94 m, na 100 m pa je tekel 12,2 sek. Razvija se v zelo dobrega tekmovalca. Drobnič Franc je tekel na 1000 m 2:49,2 min., kar je zelo dober čas. Uspešno so se tekmovali: Kužnik na 100 m s časom 13,2 sek., Sturn na 300 m s časom 41,0 sek. in skokom v daljino 4,92 m. Einsiedler met krogle

Objave Delavskih univerz in klubov
DU KOČEVJE
Delavska univerza Kočevje obvešča vse interese, ki želijo v šolskem letu 1960/61 obiskovati šole za odrasle A in B odd. (5. in 6. all 7. in 8. raz.) in I, II, III, ali IV. raz. večerne gimnazije, da sprejmemo prijave samo še do 15. septembra 1960. Prijavite se lahko osebno, pisмено ali telefonično, lahko pa tudi preko sindikalnih podružnic na naslov: Delavska univerza Kočevje, tel. št. 282. (Poslovni prostori v stavbi Obč. ljudskega odbora, soba št. 23).

ZANIMIVOSTI

● **SLEPCI BODO »VIDELI«**
»Morem slišati luno, slišim oblake, ki plovejo po nebu, morem slišati sol na mizi in reči, da to ni poper; slišim črne lase mojega prijatelja in vidim, da ti lasje niso plavi, pa čeprav sem popolnoma slep«, tako je govoril v velikem razburjenju slepi profesor Zavoda za slepce v nekem mestu v ZDA, ko je na sebi preizkusil praktično vrednost nenavadnega aparata, ki je namenjen slepcem. Tak aparat omogoča tako imenovano »akustično gledanje«. To je popolnoma novo »gledanje« s pomočjo sluha. S pomočjo fotoelektrike se svetloba spreminja v električno energijo, električna energija pa v zvok in ves ta proces bo omogočil slepcem, da bodo videli.

● **LETNO OKOLI 500 UMOROV**
V Franciji se zgodi letno okoli 500 »perfektnih« umorov. Okoli 500 ljudi je na leto ubitih, njihova trupla pa odkrijejo šele čez desetletja ali sploh nikoli. In pet sto morilcev hodi po francoskih ulicah, kakor da se ne bi nič zgodilo.

● **KOLIKO POPIJE ČLOVEK DO 50 LETA?**
Človek popije do 50 leta svoje starosti okrog 35.000 litrov tekočin. Res je, da človek prične pri pitju z mlekom, toda pozneje se tej združbi piščali pridružijo še druge, o katerih ne moremo trditi, da so vse zdrave...

● **CESTE ZAHTEVAJO DNEVNO 38 MRTVIH**
Na cestah v Zahodni Nemčiji je lani izgubilo življenje dnevno 38 ljudi. Nadaljnjih 1.106 jih je — prav tako dnevno — bilo kakor koli poškodovanih. V lanskem letu so zabeležili v Zahodni Nemčiji pri 314.486 prometnih nesrečah 13.933 mrtvih in 403.988 poškodovanih. V primerjavi z letom 1958 se je število nesreč povečalo za 10,5 %, število človeških žrtev pa za 12,8 odstotka. Vsekakor žalosten napredek.

● **V JADRANSKEM MORJU 400 VRŠT RIB**
V našem Jadranskem morju živi skoraj štiri sto vrst raznih rib. Najbolj znane so sardele, tuni, skušje, plavice in še mnoge druge. Med največje ribe, ki žive v našem morju spada tun; nekateri so dolgi tudi več metrov.

● **KOLIKO JEZIKOV POZNAMO?**
Na svetu poznamo okoli 6.700 različnih jezikov, ki jih govorijo ljudje na vseh petih kontinentih. Od teh jih je strokovno proučenih že okoli 2.700.

OD TU IN TAM

KMETIJSKO GOZDARSKO POSESTVO KOČEVJE (Strokovni svet pri izobraževalnem centru)

razpisuje
po 7. in 27. členu Temeljnega zakona o štipendijah (Ur. l. FLRJ št. 32/55)

ŠTIPENDIJE

za študij na naslednjih fakultetah, višjih in srednjih strokovnih šolah:

- 1 na VIŠJI KMETIJSKI ŠOLI
 - 1 na SREDNJI KMETIJSKI ŠOLI v Mariboru
 - 1 na SREDNJI KMETIJSKI-STROJNI ŠOLI v Mariboru
 - 1 na TSS — STROJNI ODDELEK
 - 2 na GOZDARSKI FAKULTETI — TEHNIČNA SMER v Zagrebu
 - 3 na TSS — LESNO INDUSTRIJSKI ODDELEK
 - 2 na GRADBENI SREDNJI ŠOLI
 - 2 na EKONOMSKI FAKULTETI ali VIŠJI KOMERCIALNI ŠOLI v Mariboru
 - 2 na SREDNJI EKONOMSKI ŠOLI
 - 1 na VIŠJI TEHNIČNI ŠOLI — STROJNI ODDELEK
 - 1 na VIŠJI ŠOLI ZA SOCIALNE DELAVCE
- Prednost pri dodelitvi štipendije imajo otroci staršev, zaposlenih pri KGP Kočevje, otroci padlih borcev NOB in študentje višjih letnikov.
- Prošnja za dodelitev štipendije s priloženim zadnjim šolskim spričevalom ter potrdilom o imovinskem stanju pošljite do 25. septembra 1960 na Upravo podjetja.

Gibanje prebivalstva

KOČEVJE
Poročila sta se Kastigar Jože, strojni ključavničar iz Kočevja, Ručnik 26, star 19 let in Lužar Ivanka, delavka iz Konca vasi 4, stara 18 let.

DRAGA
Rodila je Mihelčič Penca, gospodinja iz Trave 5 — deklico Rozalco.
Umrl je Zagar Karol, preužitkar iz Trave 6, star 67 let.

VELIKE LASČE
Rodila je Mestek Marija, gospodinja iz Mohorjev — deklici Marijo in Mileno.
Umrla sta: Nučič Marjana, preužitkarica iz Malega Ločnika 7, stara 76 let in Šmuc Jože, upokojenec iz Malega Ločnika 1, star 88 let.

LOŠKI POTOK
Rodila je Bartol Breda, gospodinja s Hriba 12 — deklico Alenko.

KINO

JADRAN, Kočevje: od 9. do 11. septembra ameriški barvni cinemascopski film »Arrivederci Roma«, 11. in 12. septembra ameriški barvni risani cinemascopski film »El magnifico«, 14. in 15. septembra jugoslovanski film »Pet minut raja«, od 16. do 18. septembra francoski cinemascopski film »Tisti, ki mora umreti«.

SVOBODA, Rudnik: 10. in 11. septembra jugoslovanski film »Pogon B«, 12. septembra češki film »Nevarno odkritje«, 17. in 18. septembra jugoslovanski film »Dobri, stari pianino«.

RIBNICA: 10. in 11. septembra francoski barvni cinemascopski film »Zena in njena igrača«, 17. in 18. septembra sovjetski film »Kapitanova hči«.

LOŠKI POTOK: 11. septembra češki film »Dobri vojak Švejk«, 18. septembra češki film »Pokorno javljanje«.

DOBREPOLJE: 10. in 11. septembra ameriški barvni film »Komu zvoni«, 14. septembra jugoslovanski film »Rafal v nebo«, 17. in 18. septembra francosko-jugoslovanski barvni cinemascopski film »Pazi se, La Tour«.

PONIKVE: 15. septembra jugoslovanski film »Rafal v nebo«, **VELIKE LASČE:** 10. in 11. septembra sovjetski film »Človekova usoda«, 17. in 18. septembra nemški film »Dekle Rosemarie«.

KOČEVSKA REKA: 10. in 11. septembra nemški film »Leteča učilnica«, 11. septembra matineja filma »Leteča učilnica« za pionirje, 14. septembra slovenski film »Kala«, 17. in 18. septembra ameriški film »Grand hotel«.

PREDGRAD: 10. in 11. septembra francoski film »Podzemlje Pariza«, 17. in 18. septembra češki film »Vojča jama«.

BROD NA KOLPI: 10. in 11. septembra japonski barvni film »Godzila, morska pošast«, 17. in 18. septembra ameriški barvni film »Ponos in strast«.

OSILNICA: 11. septembra ameriški barvni film »Prišel je iz Laramija«, 18. septembra italijanski film »Fant za vse«.

SODRAŽICA: 10. in 11. septembra ameriški film »Detektivska zgodba«, 17. in 18. septembra ameriški barvni film »Iskalca«.

ČESTITKI
Alojz Corl in Martin Pajk, ki služiva vojaški rok v Banja Luki, V. p. 3463/58, želiva svojim staršem in sorodnikom vse najboljše, posebno še Martin svoji ženi in Tinčku. Imava se kar dobro in kmalu se bomo videli.

Dobremu in skrbnemu sinu Cirilu Križmanu kličejo še na mnoga zdrava leta mama, sestra Zinka in bratje z družinami.

IZGUBLJENO
Dne 3. septembra sem na cesti Kočevje—Stalcerji izgubila pleteno

jopico. Poštenega najditelja prosim, da jo odda na PLM v Kočevju.

Dne 25. avgusta 1960 sem izgubila na poti po Šeskovci, Cankarjevi in Ljubljanski cesti do Trga svobode v Kočevju nalivno pero znamke »Pelikan«. Poštenega najditelja prosim, da izgubljeno pero vrne proti nagradi na upravi »Novice«.

OBVESTILO
Kdor želi, da se mu zvarijo posamezni deli linoleja v celoto, naj takoj sporoči naslov na otroški vrtec na Rudniku.

OBJAVA
Turistično-olepševalno društvo Kočevje prireja v nedeljo, 11. septembra »Turistični dan« s sledečim sporedom:

V soboto, 10. septembra ob 20. uri bo zabava s plesom in prozvajanjem diapozitivov v hotelu Pugled.

V nedeljo se bo ob 9. uri pričel in ob 15. uri nadaljeval nogometni turnir za prehodni pokal tega društva. Na turnirju bodo razen domačega NK »Kočevje« sodelovali še NK »Metalca« iz Delnice, NK »Javornik« iz Rakca in NK — JLA »Garnizija« iz Ribnice. Turnir bo na stadionu »Partizana« v Kočevju.

V nedeljo bo ob 10.30 uri v »Gaju« promenade koncert rudniške godbe.

Prebivalce mesta in okolice vladno vabimo k udeležbi.
S turističnimi pozdravi!

Odbor

ZENE IN DEKLETA, POZOR!
Predstavnštvo »SINGER«, podružnica Ljubljana, prireja tečaj za šivanje in krojenje. Tečaj bo v prostorih »Krpalnice« v Kočevju, pričel pa se bo 19. septembra 1960. Informacije dobite v Centru za pospeševanje gospodinjstva pri tovarišici Ivanji Jamnik (telefon 259) vsak dan od 7. — 14. ure, kjer bo tudi vpisovanje.

Predstavnštvo »Singer« Ljubljana

PREKLIC
Podpisana Oražem Anica iz Ribnice 247 preklicujem žaljive besede, ki sem jih izrekla o Andoljšek Mariji iz Hrovače 56 in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Oražem Anica, Ribnica 247

Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Janez Merhar. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14 a, telefon uredništva in uprave 3-39. Naročnina je 500 din, polletna 250 din in jo je treba plačati vnaprej. Za inozemstvo 1000 din oziroma 3 ameriške dolarje. Tekoči račun 600-713 pri Komunalni banki Ljubljana, podružnica za Kočevje

V zadnjih letih je dobilo električno luč že veliko vasi, tako da je le še malokatera ostala brez elektrike. To bosta kmalu dočkali tudi vasi Brezovica in Nemška loka, kjer si ljudje že vsa povojna leta žele električno luč. Postavljeni so že drogovi, napejlana pa je že tudi žica. Potrebne so samo še nekatere stvari, da bo elektrika končno zasvetila.

V teh dveh vajah živijo pretežno delavci in uslužbenci Kmetijsko-gozdarskega posestva Kočevje. Ze lanske leto so pričeli razmišljati, kako bi napeljali elektriko v vasi in kje bi dobili potrebna sredstva. Občinski ljudski odbor je odobril potreben denar za napeljavo omrežja.

Ob strani niso stalj tudi člani Socialistične zveze, razen nekaterih, ki ne razumejo potrebe in korist, ki jo bomo imeli od električne luči. Tako bomo vsaj, čeprav smo zelo oddaljeni od drugih krajev, pove-

ELEKTRIKA v Brezovici in Nemški loki

Zanimati s svetom z radijskimi sprejemniki! Junija je bil sklican sestanek vseh prebivalcev Brezovice in Nemške loke, na katerem smo sklenili, da bomo skupali s prostovoljnimi delom 40 jam za drogove daljnogovoda.

Jame, ki naj bi jih izkopali prostovoljno, smo si razdelili in pričeli delati. Delo je bilo precej naporno, ker je teren močno skalnat. Zahvaliti se moramo Gozdni upravi Mozelj, ki je naše težave razumela in nam poslala na pomoč minerja. Delo je bilo zelo hitro opravljeno.

Dovolj vode v SODRAŽICI

Zelo pereče je bilo še pred nekaj dnevi vprašanje preskrbe pitne vode tudi pri nas v Sodrāžici. Prvotno zajetje ni zadostovalo, zaradi česar je Režijski odbor za gradnjo vodovoda moral določiti v ojačanje novo zajetje s črpalnico, ki je bilo pa zaradi pomanjkanja finančnih sredstev neograzeno. Za dokončno ureditev je bilo nujno potrebno nabaviti še črpalko z elektromotorji, zaradi česar je odbor za vzdrževanje določil vodarino z enkratnim celoletnim prispevkom.

Večina potrošnikov se zaveda, da so člani dolžni sami prispevati proporcionalni del stroškov, dočim se nekaterim zdi še nerazumljivo in bo treba poseči po ostrejših ukrepih. Da bo tako velika potrošnja se prvotno ni računalo, člani so pa uporabljali vodo tudi v druge namene, zidanje, gašenje ana, poleg tega pa tudi za napajanje živine

doma. Pri prekomerni porabi je gotovo prišlo do pomanjkanja v višje stoečih stavbah. Režijski odbor si je zadal nalogo zagotoviti vodo vsem članom. Z velikimi naporji je uspelo odboru zadevo urediti, da bo končno vsem potrošnikom ustrezno. Nabavil bo še avtomatsko napravo v črpalnici in izvršili bodo še nekatera dela, kar bo zopet nekaj stalo. Da je bila mogoča končna ureditev, so znatno priskočila podjetja z večjimi sredstvi, ker imajo tudi sama na tem veliko interese. Prosimo še preostale člane, ki so v zaostanku, naj ne bodo bele vrane in naj čimprej poravnajo obveznosti napram skupnosti, kar ta v njihovo lastno korist.

MIŠKO KRANJEC:

Gračarice klonejo

(Odlomek)

PRICUJOČI ODLOMEK POVZEMA MAMAM IZ TETRALOGIJE (ROMANA V ŠTIRIH KNJIGAH) »ZA SVETLIMI OBZORJI«, KI GA JE NAPISAL ZNANI SLOVENSKE KNJIŽEVNIK MIŠKO KRANJEC. V TEM OBSIRNEM DELU PISATELJ OPISUJE ZGODOVINO SLAVNE XIV. DIVIZIJE IN NJENO ZMAGOVITO POT NA ŠTARSKO, V PRVEM DELU, OD KODER JE ODLOMEK, OPISUJE TUDI BOROBO S PLAGOGARDISTI V GRČARICAH IN NJIHOVO UNIČENJE.

V stavbi, kjer so sedaj uradi Gozdne uprave v Grčaricah, je bila septembra 1943. leta glavna postojanka plavogardistov, ki so jih partizani v hudi tridnevni bitki premagali

noro brezupno kričanje po sobah, ko so se ljudje v čađu, ki se v njem ni nič več videlo, metali pred krogelami po tleh, reševali le še vsak sebe, nekdo zatuli:

»Ne streljajte več. Naši se predajajo. Predajamo se!«

»Kdo se predaja? Streljajte, mater vam...«

Nihče ne strelja več, iz postojaje se je pomolila bela zastava.

»Kdo, kdo, mater mu, se predaja?« zarjove komandant Borut in hoče pobegniti oficirjema, ki ga čuvata. Včeta ga od duri. Toda nekdo jih ravno zdaj odpre in zakliče v sobo: »Pojdite ven, predajamo se. Komandant naj gre prvi.«

Čeprav sta oficirja bila za predajo, sta zdaj vendar prvi trenutek otrpnula. Bilo pa je dovolj, da je komandant Borut planil skozi duri in da se jima je že izgubil v čađu.

Drvel je po sobah in kričal: »Kdo se predaja? Zagrabij prvega in mu iztrga revolver izza pasu.«

»Komandant naj gre prvi — predajamo se. Po činih, po položaju ven, drug za drugim,« ukazuje nekdo, kakor da je zdaj najpomembnejša stvar ta ceremonialnost.

Vojni kurat si z rokami zakrije oči in brezupno zajče: »Kakšna klavnina vojska, kakšna vojska — da sem moral doživeti to sramoto. In banditom, ki smo jih tako pobijali, kakšni strašni časi, o Jezus, Jezus...«

»Komandant naprej, komandant naj gre prvi ven,« spet nekdo vsiljuje sveti obred ceremonialnosti.

Majorja Koprivico presune: ta komandant je vendar on! Ven naj gre prvi, z vzdignjenimi rokami! Norci! Zandarmijski major pred komunisti, poravnava stare in zadnje grehe! Ne, tega ne bodo doživeli, nihče ga ne bo videl, da bi stopil ven, odložil orožje in dvignil roke. Nak, tega ne! Major Koprivica, komandant kraljeve vojske, se ne predaja!

Vrata v klet so odprta, smukne skoznje in se zapre. Tava po prostoru, kakor da ga hoče premeriti, in ko pride do kraja, se nasloni ob steno.

Strela iz kleti nihče ne sliši, preveč trušča je zunaj, in navsezadnje — takle izgubljen strel iz revolverja ne pomeni v vojni čisto nič.

Oficirji stoje pred vhomom, kakor da se v tem poslednjem trenutku kljub vsemu ne morejo odlo-

Uljudnost NA TEHTNICI

Bilo je 27. avgusta na avtobusu, ki vozi na progj med Travo in Ljubljano. Na avtobusni postaji v Zlebiču je vstopilo mlado deklet, staro približno 15 let, z njo pa je bil še nek mlajši otrok, star okrog 8 let. Dekletu je med Raščo in Turjakom postalo slabo in je sedlo na stojišče med sedeži. Zanj se nihče ni zmenil. Okrog nje je sedelo več mlajših žensk, vendar se nobena ni spomnila, da bi ji odstopila sedež. Na poziv organa

LM iz Ribnice se je neka ženska odmaknila, da se je bolno deklet lahko vsedlo k oknu avtobusa. Ta primer ni osamičen. Povsod na avtobusih in vlakih lahko vidimo ljudi, ki se ne zmenijo za sopotnike, ki jim je slabo. Redkokdaj se zgodi, da kdo odstopi takemu bolniku sedež... Higienično pa tudi ni, da ljudje jemljejo v avtobus živali, perutnino, pse itd., zaradi česar pride potnikom tudi slabo. L. A.

KOČEVSKÉ ŠOLE - odlično

Poročali smo že o tekmovanju v atletiki srednjih in vajeniških šol ter osnovnih šol v merilu Slovenije. Sedaj so zbrani podatki o tekmovanih vseh šol v Jugoslaviji in so na osnovi doseženih točk sestavljene nove rezultatne liste. Iz službenega »Biltena« št. 8. atletske zveze Jugoslavije je razvidno, da so se kočevske šole častno uvrstile v merilu cele države in to:

Moški:
Skupina srednjih in vajeniških šol — skupno tekmovalo 106 šol. Gimnazija Kočevje je dosegla 27 mesto.

Skupina osnovnih šol — tekmovalo je skupno 123 šol.

38. mesto je zasedla šola »Mirka Bračič« I. skupina; 63. mesto je zasedla šola »Jozeta Šeška« I. skupina; 114. mesto je zasedla šola »Mirka Bračič« II. skupina; 116.

mesto je zasedla šola »Jozeta Šeška« II. skupina.

Zenske:
Skupina srednjih in vajeniških šol — skupno tekmovalo 61 šol. Gimnazija Kočevje je dosegla 28 mesto.

Skupina osnovnih šol — skupno tekmovalo 112 šol.

7. mesto je zasedla šola »Mirko Bračič« I. skupina; 31. mesto je zasedla šola »Jozeta Šeška« II. skupina; 56. mesto je zasedla šola »Mirko Bračič« II. skupina; 95. mesto je zasedla šola »Jozeta Šeška« I. skupina.

Nad vse lepo je 7. mesto pionirk šole »Mirka Bračiča«. Ponovno čestitamo vsem tekmovalcem in tekmovalkam.

Cestitamo za uspeh tudi profesorjem in strokovnim učiteljem Sašu Bižalu, Speju Čuk, Nadi Smola in Antonu Adamiču. Vodstvom šol pa vse priznanje za to, da so omogočili ta tekmovanja.

Predgrad

Lovska družina iz Predgrada je pred dnevi priredila na poljih Gornje Podgore lov na divje svinje. Lovcu Alojzu Mesnaru se je kmalu nasmehnila lovska sreča. Zvečer je ubil v koruzi divjo svinjo in mladega merjasa. Pet mladičev je ušlo... Sedaj ko zorj koruza, se divje svinje marsikje pojavljajo in povzročajo škodo na poljih. Dobro bi bilo, ko bi lovci tudi v drugih krajih večkrat prirejali take pogone.

Po ugodnih cenah prodamo

razno opremo renoviranih trgovskih lokalov: okna, vrata, izložbe, police, zaboje in drugo. Interesehti si lahko ogledajo predmete v centralnem skladišču.

»TRGOPROMET« KOČEVJE

ZLOČINCI

14 posebne vrste

Kot dodatek klasifikacije poskusov s presajevanjem kosti in regeneracijo, o kateri je prej govorila dr. Maczkova, imamo detaljno poročilo enega dr. Fischerjevih primerov:

»Gebhardt, učence Lexerja, je dolgo nameraval izvršiti plastično presaditev kosti z ene osebe na drugo. Ker so bili nekateri njegovi tovariši proti temu, je sklenil, da bo opravil to operacijo na bolniku Ladischu. Ramenski sklep (lopatica, ključnica in podlahtnica) mu je bil odstranjen zaradi raka.

Jaz in moji kolegi smo omenjali medicinske in človečanske razloge proti operaciji vse do tistega večera, ko je bila ta izvršena. Medtem nam je Gebhardt zapovedal, da izvršimo operacijo. Kapetan Stumpfegger, v katerega področje raziskav je šla operacija, je moral odvzeti lopatico v Ravensbrücku in je zaradi tega takoj izvršil posebne priprave. Ker je profesor Gebhardt rabil dr. Stumpfeggerja za končno presaditev rame pacientu Ladischu, sem bil jaz določen, da še isto noč odidem v Ravensbrück in izvršim operacijo odvzema lopatice. Prosil sem zdravnika dr. Gebhardta in Schulterja, naj mi natanko opišeta tehniko operacije. Naslednje jutro sem odšel v Ravensbrück...

Taboriščni zdravnik, ki mi je pomagal pri operaciji, jo je dokončal, jaz pa sem se s kostjo za presaditev vrnil v Hohenlychen kolikor najhitreje sem mogel. Na ta način je bilo častno obdobje od izreza pa do presaditve skrajšano. Kost sem izročil Gebhardt in Hohenlychenu

in ta jo je presadil skupaj z dr. Schulzem in dr. Stumpfeggerjem.«

Druge amputacije so videli obsojenci. Tako se poročilo Gustave Winkovske ujema s poročilom dr. Maczkove:

»Videla sem Rosenthala, kako se bori z zdravo, mlado Ukrajinco, ki so jo hoteli s silo spraviti v operacijsko sobo. Dekle se je branilo in klicalo na pomoč. S pomočjo Gerde Querheim ji je dr. Rosenthal dal sredstvo za pomirjenje. Nato so jo odveklj v operacijsko sobo in ji odrezali nogo. Mislim, da je to napravil dr. Fischer, ker sem ga videla vstopiti pred upiranjem, ki sem ga prej opisala. Takoj po operaciji sta dr. Fischer in še nek drug zdravnik, tega nisem mogla prepoznati, odšla iz operacijske sobe z velikim zavikom ter šla naravnost proti avtomobilu, ki ju je že čakal za Hohenlychen. Menim, da je bila v zavotku odrezana noga. To se je dogajalo v času, ko so vršili operacije na poljskih dekletih.

Zena, na kateri je bila izvršena ta operacija, je pozneje dobila smrtonosno injekcijo.

V podobnih pogojih je bila odrezana roka in rama neki drugi Ukrajinici. Tudi ona je bila usmrčena z injekcijo.

Na »Tretji vzhodni konferenci specialistov-svetnikov«, ki je bila od 24. do 26. maja 1943 v berlinski Akademiji za vojaško medicino, sta poročala generalni major Gebhardt in dr. Fischer o »Specialnih poskusih delovanja sulfanamidov«. Dr. Fischer je po zaprilegi izjavil: »Iz predavanja, ki sva ga imela dr. Gebhardt in jaz, se popolnoma jasno vidi, da so bili poskusj napravljani na jetnikih v koncentracijskem taborišču.«

Prof. Gebhardt je začel s temi besedami: »Na meni je vsa človeška, kirurška in politična odgovornost za te poskuse.«

Na tej konferenci v maju 1943 so bili prisotni: dr. Paul Rostock, predsednik konferenec; dr. Siegfried Hanloser, vodja vojne medicinske službe, ta je sklical konferenco; prof. Karel Brandt, sedel je v prvi vrsti; vodja zdravstva v Reichu dr. Leonardi Conti; profesor Sauerbruch, dr. Frey in prof. Heubner. Medicinsko službo letalstva je zastopal njen šef dr. Hippke in dr. Oskar Schröder; medicinsko službo

Waffen SS je zastopal njen šef dr. Karlo Genzken. Poleg teh je bil prisoten tudi dr. Helmut Poppendick (šef štaba dr. Gravitza, vrhovni zdravnik SS in poljeje).

Nihče od teh zdravnikov ni nasprotoval poskusom. Po predvidevanju je bil razgovor, v katerem sta sodelovala dr. Frey in prof. Sauerbruch. Tudi ona dva nista rekla besede proti poskusom.

Po branju tega dokumenta je tožilec McHaney pripomnil med drugim:

»Izjave, dane po zaprilegi, nedvomno dokazujejo, da so si te zločinske poskuse izmislili najbolj znani nemški medicinski strokovnjaki... Ti ljudje so bili sposobni točno vedeti, kakšna je njihova dolžnost, pa tudi kaj se bo in kaj se ne bo zgodilo...«

Ni dokumentarnih dokazov, ki bi pokazali, v kakšnem obsegu so bili objavljani poskusj z regeneracijo mišic in presajevanja kosti, še posebno o heteroplastični transplantaciji.

POSKUSI S PRISADOM (CELLULITIS)

Leta 1942 in 1943, se pravi istočasno, ko so bili opravljeni poskusj na ljudeh, ki smo jih pravkar opisali, so bili delani podobni poskusj v Dachau. V teh primerih je bil cellulitis izzvan na umeten način, da bi lahko primerjali delovanje alopatiskih in homeopatičnih terapevtskih agensov.

Po izjavi priče Stöhra je glavni kirurg Wolter najprej izvršil serijo poskusov na desetih nemških ujetnikih, nato pa je izbral za poskusne osebe člane svetega reda in katoliške duhovnike vseh narodnosti iz taboriščnega bloka duhovnikov. Okužba je bila izvršena v operacijski dvorani taboriščne bolnišnice, Priča Heinrich Stöhr, politični zapornik, ki je služil kot bolničar, je bil prisoten pri tem postopku. Letatrdi, da so delali v prisotnosti SS majorja Schütza in homeopata dr. Kiesewetterja, operacija pa je opravil taboriščni zdravnik dr. Pape.

Umetna okužba je bila izvedena z istočasnim poskusnim zdravljenjem. Pacienti, ki so dobili prisad (tipično bakterijsko bolezen), so bili istočasno zdravljeni z alopatiskimi in hemopatskimi preparati.